

3. 6. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zákon o DPH v praxi

Problematika záloh souvisí s datem přijetí platby (dále DPP). Daň na výstupu je plátce povinen přiznat ke dni uskutečnění zdanitelného plnění nebo ke dni přijetí platby, a to k tomu dni, který nastane dříve. Plátce je povinen uvést daň v daňovém přiznání za zdaňovací období, ve kterém mu vznikla povinnost přiznat daň. Tato skutečnost vyplývá zejména z ustanovení § 21 odst. 1) nového zákona o DPH, tj. Zákona číslo 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění (dále jen ZDPH).

Už něco to více než měsíc, co vstoupil v platnost nový zákon o DPH. Tento zákon přinesl a stále přináší spoustu problémů v podnikatelské praxi. Pojdme se podívat alespoň na některé z nich.

Zálohy

Problematika záloh souvisí s datem přijetí platby (dále DPP). Daň na výstupu je plátce povinen přiznat ke dni uskutečnění zdanitelného plnění nebo ke dni přijetí platby, a to k tomu dni, který nastane dříve. Plátce je povinen uvést daň v daňovém přiznání za zdaňovací období, ve kterém mu vznikla povinnost přiznat daň. Tato skutečnost vyplývá zejména z ustanovení § 21 odst. 1) nového zákona o DPH, tj. Zákona číslo 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění (dále jen ZDPH). Takže **nově platí, že dnem povinnosti přiznat daň může být nejen DZUP, ale i DPP (den přijetí platby).**

POZOR: Netýká se to jenom však jenom záloh!

Podle ustanovení § 36 odst. 2) citovaného zákona, **má plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění, pokud přijme platbu před uskutečněním zdanitelného plnění** od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečňováno, nebo od třetí osoby, **povinnost z této přijaté částky přiznat daň.** Tato částka je součástí základu daně podle odstavce 1) § 36, daň se vypočítá podle ustanovení § 37 z peněžní částky podle odstavce 1, která je snížena o přijatou platbu před uskutečněním zdanitelného plnění, ze které byla přiznána daň.

Zjednodušeně řečeno, provádí se výpočet daně zdola, poměr podle sazeb uskutečněných zdanitelných plnění. V praxi to znamená, že pro sazbu (podle ustanovení § 47 ZDPH) vypočteme částku daně a základ daně podle ustanovení § 37 a) ZDPH. Pro sazbu 5% platí koeficient 0,05, pro sazbu 19 % platí koeficient 0,19, a pro sazbu 22% platí koeficient 0,22. (Jako poznámku uvádím ještě koeficienty při výpočtu daně shora, podle ustanovení § 37 odst. b) ZDPH, takže pro sazbu daně 5% je 0,0476, dále pro sazbu daně 19 % je 0,1597, a pro sazbu 22 % je koeficientem číslo 0,1803. Povinně shora se musí počítat např. § 72 odst. 6 ZDPH). Samotné používání koeficientů není v problematice DPH nic nového, jenom nastoupil jeden koeficient nový v souvislosti se zavedením nové sazby daně 19 %.

Poznámka: Podle přechodných ustanovení ZDPH, a to ustanovení § 111 odst. 11) se výše uvedené samozřejmě netýká záloh zaplacených před datem 1. 5. 2004.

Poznámka: Kde je osvobození plnění, je jiný postup (vývoz zboží, dodání zboží do zemí EU...).

Pro názornost příklad níže uvedený:

1/ Zálohová fa vystavena 15.4., zaplacená 20.4., vznik daňové povinnosti – až nastane zdanitelné plnění, to se uvede na při konečné faktuře, resp. daňovém dokladu, a taktéž částka DPH se vyčíslí až při té samé konečné faktuře na téže daňovém dokladu.

Daňový doklad bude pouze jeden, bude tam vyčíslen základ daně, sazba a základ daně, a dále odečtená částka zálohy zaplacené 20.4., a zbývající částka k úhradě (kromě ostatních povinných náležitostí daňového dokladu).

2/ Zálohová fa vystavena 26.4., zaplacená 6.5. vznik daňové povinnosti bude 6.5.,

Zde je nutný postup podle nového ZDPH, který vstoupil v platnost vstupem naší republiky do Evropské Unie, tj. 1. 5. 2004. Viz příklad níže uvedený.

Poznámka: Podstatná a rozhodná skutečnost, pro stanovení režimu DPH (zda starý zákon o DPH, nebo nový zákon o DPH) je **datum zaplacení zálohové faktury**, nikoliv datum jejího vystavení.

Zásada: Na zálohové faktuře se nevyčísľuje DPH, ta se vyčísľuje až na daňovém dokladu.

Příklad:

Zálohová faktura na zboží (zbožím jsou věci movité, elektrická energie, teplo, chlad, plyn a voda, zbožím je také nemovitost, která není zapsána do katastru nemovitostí, za zboží se nepovažují peníze a cenné papíry), v částce 100 000 Kč (vše 5% zdola). K zálohové faktuře je následně vystavena konečná faktura na celkovou částku (tedy včetně DPH) 200 000 Kč (základ daně 190 476,10 Kč, částka daně 5% 9523,90 Kč).

Technická poznámka: V souladu s ustanovením § 37 ZDPH je daň, v příkladu níže uvedením, zaokrouhlena na desetihálře nahoru.

Důležité!

Vystavení zálohové faktury se neúčtuje, účtuje se až úhrada a další následné operace, které se týkají předmětné zálohové faktury, resp. konkrétního obchodního případu, viz níže:

- DODAVATEL MD 221/324 DAL 100 000 (okamžikem zaplacení,
resp. připsáním na běžný účet)

- ODBĚRATEL MD 314/221 DAL 100 000 (okamžikem zaplacení,
resp. odepsáním z běžného účtu)

Následuje vystavení daňového dokladu v důsledku přijetí platby (DPP - ustanovení § 28/8)

Účtování:

- DODAVATEL MD 378/343 DAL 9 523,90
- ODBĚRATEL MD 343/379 DAL 9 523,90

Následuje vystavení konečné faktury

Účtování u dodavatele:

- DODAVATEL MD 311/604 DAL 190 476,10
- MD 311/343 DAL 9 523,90
- MD 311/324 DAL - 100000
- MD 378/343 DAL - 9 523,90

Účtování u odběratele:

-	ODBĚRATEL MD	131/321	DAL	190 476,10
		MD	343/321	DAL 9 523,90
		MD	314/321	DAL -100000
		MD	343/379	DAL - 9523,90

Z výše uvedeného je patrné, že nastupuje rozdílné účtování u konečné faktury, a to v důsledku povinnosti vystavit a zaúčtovat daňový doklad v okamžiku přijetí platby (zálohová faktura)

Na účet 343 - Daň z přidané hodnoty se částka DPH dostane v okamžiku vystavení daňového dokladu, tatáž částka DPH potom při účtování konečné faktury se sice znovu objeví na účtu 343, avšak proti účtu 379 nebo 378 (záleží zda účtuje odběratel, dodavatel). Je to tedy rozdíl oproti zaúčtování konečné faktury před 1. 5. 2004, vyplývá ze všeho výše uvedeného.

Leasingové smlouvy - uzavřené do 30. 4. 2004 (jaké sazby DPH platí?)

U leasingových smluv, ve kterých je přímo ve smlouvě odkazováno a **splátkový kalendář, je daňovým dokladem podle ustanovení § 28 odst. 5 nového zákona o DPH, Zákona číslo 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve platném znění**, splátkový kalendář (za předpokladu, že obsahuje náležitosti běžného daňového dokladu).

Pokud je leasingová smlouva uzavřena před 1. 5. 2004, tedy do 30. 4. 2004, jsou platné ty sazby, kterou jsou uvedené na leasingové smlouvě, tedy jednoznačně staré sazby. Neboť, jak je uvedeno výše, nic se nemění na tom, že **daňovým dokladem u finančního leasingu zůstává i nadále splátkový kalendář**, z toho vyplývá, že **vypočítaná částka DPH a sazba v něm, je závazná.**

Další články:

- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)